

A souvenir from :
Pallavi & Dilip Mehta
1200, Shānudeep
10, Altamount Road
Mumbai 400 026
Tel : 380 8899, 380 3584

B. Arunkumār & Co.
Mumbai

Rosy Blue
Antwerp

Mr. Girish Shah
20485 Via Cadiz
Yorba Linda, CA 92886-4577

Jain Marriage Ceremony

compiled & translated by

Mr. Ramesh Joshi

The New Era School, Mumbai 400 007

Dipti

Janak

Tuesday, 8.4.97

Turf Club, Mahalaxmi, Mumbai

॥ ૩૬ શ્રી ત્રિશલાનંદાય નમઃ ॥

॥ મંગલાચરણ ॥

નમસ્કાર. સુસ્વાગતમ્. જેની અસીમ કૃપાથી ચિ. દીપ્તિ (ડિમ્પલ) અને ચિ. જનકકુમારના લગ્નની મંગળ ઘડી અવતરી છે એવા પરમકૃપાળુ શ્રી અરિહંત ભગવંત, ગાણધર ભગવંત અને શાસનદેવતાઓને વંદન કરીએ છીએ. આજે વિ. સં. ૨૦૫૩ ના ચૈત્ર સુદ એકમ એટલે ગુડી પડવો, તા. ૮-૪-૧૯૯૭ ના મંગળવારના શુભ દિવસે પાલનપુર નિવાસી શ્રી દિલીપભાઈ રમણિકલાલ મહેતા અને અ. સૌ. પદ્મવીખહેનની સુપુત્રી ચિ. દીપ્તિ (ડિમ્પલ) અને અમરાપુર નિવાસી શ્રી પંકજભાઈ મનસુખલાલ દોશી અને અ. સૌ. દીપિકાખહેનના સુપુત્ર ચિ. જનકના મંગલ પરિણયની વિધિનાં મંગલાચરણ કરીએ. આપ સૌ વડીલોનું અને સ્વજનોનું વરકથાના બક્ષે પક્ષ તરફથી અંતઃકરણપૂર્વક સ્વાગત કરીએ છીએ. હરખાતાં હૈયે ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશતાં દીપ્તિ-જનકના સહજીવનને આપના અંતરના આશિષથી ઘન્ય બનાવવા વિનંતી કરીએ છીએ.

॥ ૩૬ જય જય જય । ૩૬ નમોસ્તુ નમોસ્તુ નમોસ્તુ ॥

નમો અરિહંતાણામ્
 નમો સિદ્ધાણામ્
 નમો આચરિયાણામ્
 નમો ઉવજઆયાણામ્
 નમો લોએ સવ્વ સાહુણામ્
 એસો પંચ નમુકકારો
 સવ્વ પાવપ્પણાસણો
 મંગલાણાં ચ સવ્વેસિમ્
 પદમં હવઈ મંગલમ્ ॥

(ભાવાર્થ : અરિહંત પ્રભુને નમસ્કાર.

સિદ્ધ ભગવંતોને નમસ્કાર.

આચાર્યોને નમસ્કાર.

ઉપાધ્યાયોને નમસ્કાર.

જગતના સર્વ સાધુજનને નમસ્કાર.

આ પાંચ નમસ્કાર સર્વ પ્રકારનાં પાપનો નાશ કરનાર છે.

સર્વ પ્રકારનાં મંગલમાં એ સર્વ પ્રથમ મંગલકારી છે.)

અર્હન્તો ભગવંત ઈન્દ્રમહિતાઃ સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતા
 આચાર્યા જિનશાસનોન્નતિકરાઃ પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ ।

શ્રી સિદ્ધાન્ત-સુપાઠકા મુનિવરાઃ રત્નત્રયાચકા
 પંચૈત્તે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વન્તુ વો મંગલમ્ ॥

(ભાવાર્થ : ઈન્દ્રસહિત દેવદાનવ એને માનવ વડે સન્માન પામેલ વંદનીય અરિહંત દેવ; સિદ્ધશીલાપર સ્થિત સિદ્ધ ભગવાન, જિન શાસનની ઉક્તિ કરનારા શ્રી આચાર્ય દેવો, આગમોનું પઠનપાઠન કરાવનારા પૂજ્ય ઉપાધ્યાયજીઓ તથા રત્નત્રયીનું આરાધન કરવામાં તત્પર એવા પ્રવર મુનિવરો; આ પાંચ પરમ ઈષ્ટ દેવ અમારું સતત કલ્યાણ કરો.)

ૐ હ્રીં અર્હમ્ શ્રી ગૌતમસ્વામિને નમઃ ।

ૐ હ્રીં અર્હમ્ શ્રી ગૌતમસ્વામિને નમઃ ।

ૐ હ્રીં અર્હમ્ શ્રી ગૌતમસ્વામિને નમઃ ।

હવે વરકન્યા મંગલદીપ પ્રકટાવશે. પ્રભુને એજ પ્રાર્થના કે દીવડાનો પ્રકાશ બળ્લેના જીવનને અજવાળો. હવે જીવનરક્ષાનું અલેખ કવચ રચનારા ‘આત્મરક્ષામંત્ર’નું ભક્તિભાવપૂર્વક પઠન થશે.

॥ આત્મરક્ષામંત્ર ॥

ૐ પરમેષ્ઠિનમસ્કારં, સારં નવપદાત્મકમ્ ।

આત્મરક્ષાકરં વશ્રપંજરાભં સ્મરામ્યહમ્

॥૧॥

ૐ નમો અરિહંતાણાં શિરસ્કં શિરસિ સ્થિતમ્ ।

ૐ નમો સત્ત્વ સિદ્ધાણાં, મુખે મુખપટાંબરમ્

॥૨॥

ૐ નમો આયરિયાણાં, અંગરક્ષાતિશાયિની ।

ૐ નમો ઉવજગ્રાયાણાં આયુધં હસ્તયોર્દ્રઢમ્

॥૩॥

ૐ નમો લોચે સવ્વ સાહુણાં, મોયકે પાદયોઃ શુભે ।

એસો પંથ નમુકકારો, શિલાવજ્રમયી તલે
સવ્વપાવપ્પાણાસાણો, વપ્રો વજ્રમયો પ્વહિઃ ।

॥૪॥

મંગલાણાં ચ સર્વેસિં, ખાદિરાંગાર ખાતિકાઃ
સ્વાહાંતં ચ પદં જ્ઞેયં, પઠમં હવઈ મંગલમ્ ।

॥૫॥

વપ્રોપરિ વજ્રમયં, પિથાનં દેહરક્ષાણો
મહાપ્રભાવા રક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશિની ।

॥૬॥

પરમેષ્ઠિપદોદ્ભૂતા, કથિતા પૂર્વસૂરિભિઃ
યથ્યૈનં કુરુતે રક્ષાં, પરમેષ્ઠિપદેઃ સદા ।

॥૭॥

તસ્ય ન સ્યાદ્ ભયં, વ્યાધિ-રાધિશ્યાડપિ કદાચન્ । ॥૮॥

(ભાવાર્થઃ નવપદના સારસ્વરૂપ પંથ પરમેષ્ઠિને ૐ પૂર્વક નમસ્કાર કરીને, આત્મ રક્ષા કરનાર વજ્રપંચર સ્તોત્રનું હું સ્મરણ કરું છું.)

મસ્તક ઉપર રહેલા અરિહંત ભગવંતને ૐ પૂર્વક નમસ્કાર. મુખ ઉપર રહેલા આવરણરૂપ વજ્ર સમાન સર્વ સિદ્ધ ભગવંતોને નમસ્કાર.

અંગની રક્ષા કરનાર આચાર્ય ભગવંતોને નમસ્કાર. બે હાથના દૃઢ આશુધ સમાન ઉપાધ્યાય ભગવાનને નમસ્કાર.

બે પગના શુભ રક્ષક એવા સર્વ સાધુ ભગવંતોને નમસ્કાર. આ પાંચને કરેલ નમસ્કાર ઘરાતલ ઉપર વજ્રમય શીલા સમાન છે.

શરીર બહારથી વજ્ર સમાન બનાવે છે. સર્વ પાપનો નાશ કરનાર છે સર્વનું મંગલ કરનાર છે. 'સ્વાહા' અંતવાણા મંત્રને બાહ્યો જોઈએ, જે પ્રથમ મંગલકારી છે. શરીર ઉપર વજ્રમય રક્ષણ કરનાર આ મંત્ર છે.

પરમેષ્ઠિના પાંચ પદોમાંથી ઉદ્ભવેલી અને પૂર્વસૂરિઓએ કહેલી આ મહાપ્રભાવશાલી 'રક્ષા' ક્ષુદ્ર, ઉપદ્રવ વગેરેનો નાશ કરનારી છે.

પરમેષ્ઠિનાં પદો વડે જે આ 'રક્ષા' નો પાલ કરે છે. તેને કદી પાણી ભય, વ્યાધિ આદિ વગેરે પીડતાં નથી.)

હવે ચિ. દીપ્તિનાં માતૃશ્રી પદ્મવીબહેન અને ચિ. જનકનાં માતૃશ્રી દીપ્તિકાબહેન વરકન્યાને મંગલતિલક કરશે. પાયલબહેન, વરકન્યાને હાથે મીઠળ બાંધશે. ભક્તિબહેન, ચારેય માતા-પિતાને જમણે કાંઠે પવિત્ર રક્ષાપોટલી બાંધશે. આ વિધિવેળાએ હવે મંગલતિલકના શ્લોક ગવાશે.

॥ મંગલતિલક ॥

મંગલં ભગવાન વીરો, મંગલં ગૌતમ પ્રભુ; ।
મંગલં સ્થૂલભદ્રાધા, જેન ધર્મોસ્તુ મંગલમ્ ॥
નાભે આધા જિનાઃ સર્વેઃ ભરતાધાશ્ચ ચક્રિણઃ ।
કુર્વન્તુ મંગલં સર્વે, વિષ્ણવઃ પ્રતિવિષ્ણવઃ ॥
મરુદેવી ત્રિશલાધા વિખ્યાતા જિનમાતરામ્ ।
ત્રિજગત્ જનિતા નંદા, મંગલાય ભવતું મે ॥
ચક્રેશ્વરી સિદ્ધાચિકા, મુખ્યાઃ શાસનદેવતા ।
સમ્યગ્દર્શા વિઘ્નહરાઃ સ્થયંતુ જય શ્રીયમ્ ॥

(ભાવાર્થ : ભગવાન મહાવીર સ્વામી મંગળરૂપ હો, શ્રી ગૌતમ સ્વામી મંગળરૂપ હો, સ્થૂલભદ્રાદિ મુનિઓ મંગળરૂપ હો અને જેન ધર્મ મંગળરૂપ હો. ઋષભદેવ વગેરે સર્વે તીર્થંકર ભગવંતો તથા ભરત મહારાજા વગેરે ચક્રવર્તીઓ, વાસુદેવો અને પ્રતિવાસુદેવો સર્વે મંગળરૂપ હો.

ત્રણો જગતને આનંદ અર્પનાર તીર્થંકર પ્રભુની માતાઓ શ્રી મરુદેવીથી આરંભીને ત્રિશલામાતા સુધીની માતાઓ મારું કલ્યાણ કરો.

ચક્રેશ્વરી દેવી અને સિદ્ધાચિકા દેવી વગેરે શાસન સમર્થિતાપક મુખ્ય મુખ્ય સમ્યક્ દષ્ટિ દેવ-દેવીઓ મારાં વિઘ્નો દૂર કરો અને જયલક્ષ્મી આપો

તુભ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિહરાય નાથ!

તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય ।

તુભ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય,

તુભ્યં નમો જિન ! ભવોદધિશોષણાય ॥

(અર્થ : હે નાથ! ત્રાણો જગતના જીવોની પીડાને હરનાર એવા તમને નમસ્કાર હો. પૃથ્વીતલના નિર્મલ આભૂષણ એવા તમને નમસ્કાર હો. ત્રાણા જગતના પરમેશ્વર એવા તમને નમસ્કાર હો. હે જિનેશ્વર ! સંસારરૂપી સમુદ્રનું શોષણ કરનાર એવા તમને નમસ્કાર હો.)

અને હવે કલ્યાણકારી માંગલિક ગવાશે.

॥ માંગલિક ॥

ચત્તારિ મંગલમ્

અરિહંતા મંગલમ્

સિદ્ધા મંગલમ્

સાહુ મંગલમ્

કેવલી પાણ્ડુત્તો ઘમ્મો મંગલમ્ ।

ચત્તારિ લોગુત્તમા

અરિહંતા લોગુત્તમા

સિદ્ધા લોગુત્તમા

સાહુ લોગુત્તમા

કેવલી પાણ્ડુત્તો ઘમ્મો લોગુત્તમો ।

ચત્તારિ સરણં પટ્વજ્જમિ

અરિહંતે સરણં પટ્વજ્જમિ

સિદ્ધે સરણં પટ્વજ્જમિ

સાહુ સરણં પટ્વજ્જમિ

કેવલી પાણ્ડુત્તં ઘમ્મં સરણં પટ્વજ્જમિ

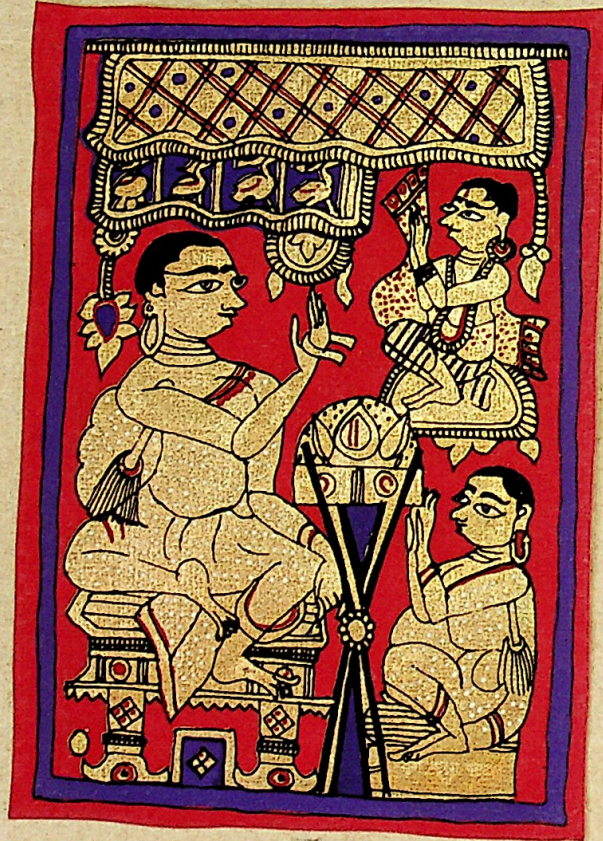

(અર્થ : ચાર તત્ત્વો મંગલ સ્વરૂપ છે
 અર્હન્ત પ્રભુ મંગલ સ્વરૂપ છે.
 સિદ્ધ દેવો મંગલ સ્વરૂપ છે.
 સાધુજનો મંગલ સ્વરૂપ છે.
 કેવલી પ્રભુદ્વારા પ્રજ્ઞા ધર્મ મંગલરૂપ છે.
 જગતમાં ચાર તત્ત્વ સર્વશ્રેષ્ઠ છે.
 અરિહંત સર્વશ્રેષ્ઠ છે.
 સિદ્ધ દેવો સર્વશ્રેષ્ઠ છે.
 સાધુજનો સર્વશ્રેષ્ઠ છે.
 કેવલી પ્રભુદ્વારા પ્રજ્ઞા ધર્મ સર્વશ્રેષ્ઠ છે.
 હું ચાર (શ્રેષ્ઠ) તત્ત્વોને શરણો જાઉં છું.
 અરિહંતોને શરણો જાઉં છું
 સિદ્ધ દેવોને શરણો જાઉં છું.
 સાધુજનોને શરણો જાઉં છું.
 કેવલી પ્રભુએ પ્રચારિત ધર્મને શરણો જાઉં છું.)

આપણો સૌએ કલ્યાણકારી માંગલિક સાંભળ્યું. હવે, વરકન્યા તેમજ બાળાનાં માતા-પિતાને પાણી વિનંતી કે તેઓ જિનેશ્વર પ્રભુનાં ચરણકમલપર અક્ષત અંજલિ અર્પે.

હવે અર્હત પૂજા એટલે સર્વકાલ વંદનીય ચોવીસ તીર્થંકર ભગવંતોની પૂજા શરૂ થાય છે. પ્રત્યેક તીર્થંકર પ્રભુનું નામ બોલાય ત્યારે દીપ્તિ-જનકને વિનંતી કે તેઓ ભગવંતપૂજા વાસક્ષેપથી ભાવપૂર્વક કરે. પાચલબહેન છેલ્લા શ્લોક વખતે વરકન્યા, પૂજનસામગ્રી, ભૂમિ વગેરે પર પવિત્ર જળનો છંટકાવ કરી અક્ષત અંજલિ અર્પણે.

॥ अर्हत पूजा ॥

ॐ नमो अर्हते स्वाहा ।

ॐ श्री ऋषभः नः स्वस्ति, स्वस्ति श्री अजितः ।
 श्री संभवः स्वस्ति, स्वस्ति श्री अभिनंदनः ॥
 श्री सुमतिः स्वस्ति, स्वस्ति श्री पद्मप्रलः ।
 श्री सुपार्श्वः स्वस्ति, स्वस्ति श्री यन्द्रप्रलः ॥
 श्री सुविधिः स्वस्ति, स्वस्ति श्री शीतलः ।
 श्री श्रेयांसः स्वस्ति, स्वस्ति श्री वासुपूज्यः ॥
 श्री विमलः स्वस्ति, स्वस्ति श्री अनंतः ।
 श्री धर्मः स्वस्ति, स्वस्ति श्री शान्तिनाथः ॥
 श्री कुंथुः स्वस्ति, स्वस्ति श्री अरनाथः ।
 श्री महिः स्वस्ति, स्वस्ति श्री मुनिसुव्रतः ॥
 श्री नमिः स्वस्ति, स्वस्ति श्री नेमिनाथः ।
 श्री पार्श्वः स्वस्ति, स्वस्ति श्री वर्धमानः ॥
 ॐ ह्रीं श्री सीमंधरादि विहरमान विंशति

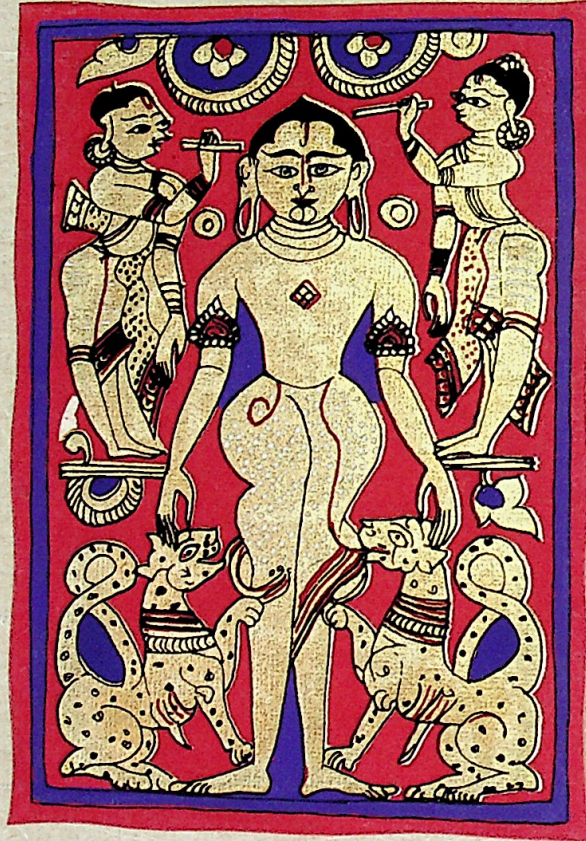
तीर्थंकरेभ्यो नमः ॥

ॐ नमो अर्हते स्वाहा

ॐ ह्रीं ह्रीं हुं ह्रीं हः ॥

ॐ नमो अर्हते लगवते श्रीमते पवित्र जलेन सर्व शुद्धि करोमि
 स्वाहा ॥

(ભાવાર્થ : શ્રી ઋષભનાથ અમારે માટે મંગલસ્વરૂપ હો, શ્રી અજિતનાથ અમારે માટે કલ્યાણકારક હો, શ્રી સંભવનાથ અમારે માટે મંગલસ્વરૂપ હો, શ્રી અભિનંદન સ્વામી અમારે માટે મંગલસ્વરૂપ હો.

શ્રી સુમતિ જિન આપણા માટે મંગલસ્વરૂપ હો, શ્રી પદ્મપ્રભ પ્રભુ આપણા માટે કલ્યાણકારી હો. શ્રી સુપાર્શ્વપ્રભુ આપણા માટે કલ્યાણકારી હો, શ્રી ચન્દ્રપ્રભ સ્વામી આપણા માટે કલ્યાણકારી હો.

શ્રી સુવિધિ પ્રભુ અમારે માટે મંગલસ્વરૂપ હો, શ્રી શીતલનાથ અમારે માટે મંગલ સ્વરૂપ હો, શ્રી શ્રેયાંસ જિન અમારે માટે કલ્યાણકારી હો, શ્રી વાસુપૂજ્ય અમારે માટે મંગલસ્વરૂપ હો.

શ્રી વિમલનાથ અમારે માટે મંગલ સ્વરૂપ હો, શ્રી અનંતનાથ અમારે માટે મંગલ સ્વરૂપ હો, શ્રી ધર્મ જિન અમારે માટે મંગલ સ્વરૂપ હો, શ્રી શાંતિનાથ અમારે માટે મંગલ સ્વરૂપ હો,

શ્રી કુંથુનાથ અમારે માટે કલ્યાણકારી હો, શ્રી અરનાથ કલ્યાણકારી હો, શ્રી મટિલનાથ કલ્યાણકારી હો, શ્રી મુનિસુવ્રત કલ્યાણકારી હો.

શ્રી નમિનાથ અમારે માટે મંગલસ્વરૂપ હો, શ્રી નેમિનાથ મંગલ સ્વરૂપ હો, શ્રી પાર્શ્વનાથ મંગલસ્વરૂપ હો, શ્રી વર્ધમાન પ્રભુ મંગલસ્વરૂપ હો)

હવે જ્ઞાનપૂજા આરંભાય છે. વરકન્થા પવિત્ર વાસકેપથી જ્ઞાનપૂજા કરશે. પૂજા વખતે વરકન્થાનાં માતા-પિતા હાથ જોડી, શ્રદ્ધાપૂર્વક આ મંત્ર પાંચ વાર બોલશે. પછી જ્યારે શાંતિમંત્રનો પાઠ થતો હોય ત્યારે દરેક વાક્યને અંતે અક્ષતથી પૂજા કરશે.

શાસ્ત્રપૂજા પછી ભાવપૂર્વક હાથ જોડી 'શાંતિમંત્ર' ત્રણ વાર બોલવા માટે વરકન્થાનાં માતાપિતાને વિનંતી.

॥ શાસ્ત્રપૂજા ॥

ૐ હ્રીં નમો નાદાસ્સ
 ૐ હ્રીં નમો નાદાસ્સ
 ૐ હ્રીં નમો નાદાસ્સ
 ૐ હ્રીં નમો નાદાસ્સ
 ૐ હ્રીં નમો નાદાસ્સ

(ભાતાર્યં · ૐ હ્રીં જ્ઞાન (દેવતા) ને નમસ્કાર)

॥ શાંતિમંત્ર ॥

ૐ હ્રીં સ્વર્ગે અસિ આ ઉ સા નમઃ સર્વ શાંતિં કુરુ કુરુ સ્વાહા ॥
 ૐ હ્રીં મહા અસિ આ ઉ સા નમઃ સર્વ શાંતિં કુરુ કુરુ સ્વાહા ॥
 ૐ હ્રીં અર્હ અસિ આ ઉ સા નમઃ સર્વ શાંતિં કુરુ કુરુ સ્વાહા ॥

અનેહવે, આ લગ્નસંસ્કારની સૌથી મહત્ત્વની વિધિ-છેડાબંધનની વિધિ શરૂ થાય છે. પદ્મવીખહેનને વિનંતી કે જનકભાઈના ખેસના જે ગ્રેડેં સોપારી અને રૂપાનાણું બાંધેલ છે એ છેડાને દીપ્તિના ઘરચોળાના છેડા સાથે ઉંઘાસપૂર્વક બાંધે. પાંચલખહેન, દીપ્તિ-જનકને વરમાળા પહેરાવશે. આ દરમિયાન છેડાબંધનનો પવિત્ર શ્લોક ગવાશે.

॥ છેડા-બંધન ॥

અસ્મિન્ જન્મન્યેષ બંધોદયોર્વે
કામે ધર્મે વા ગૃહસ્થત્વભાજિ ।
યોગો જાતઃ પંથ દેવાગ્નિસાક્ષી
જાયા પત્યોરંચલગ્રંથિબંધાત્ ॥

(ભાવાર્થ: તમારા બન્નેનું આ (છેડા) બંધન આ જન્મમાં કામ અને ધર્મમાં ભાગીદારરૂપ છે. પત્ની અને પતિના છેડાની ગાંઠજા બંધનથી પાંચ દેવ અને અગ્નિની સાક્ષીએ આ યોગ થયો છે.)

હવે લગ્ન સંસ્કારના હાર્દસમાં 'હસ્તમેળાપ'ની વિધિ શરૂ થાય છે. શિ. દીપ્તિના પિતાશ્રી દિલીપભાઈને વિનંતી કે વર અને કન્યાના જમાડા હાથમાં કુંકુનો મંગળ સાથિયો કરી, વરના જમાડા હાથ ઉપર કન્યાનો જમાડો હાથ આનંદપૂર્વક મૂકી. આ શૂભ મુહૂર્તે, જિનેશ્વર ભગવાનની સાક્ષીએ, હસ્તમેળાપ કરાવે. આ વિધિ દરમ્યાન દીપ્તિ-જનક દીર્ઘ શ્વાસ લઈ, કુંભક ધ્યાન ધરી, ચિત્તને એકાગ્ર કરી, નવકાર મંત્ર મનમાં ત્રણ વાર બોલશે. શ્લોકના છેડા ચરણ 'ૐ અર્હમ્' ની ગાન વખતે કન્યાનાં માતા-પિતા, કન્યાના મળેલા હાથ ઉપર સહેજ જળધારા વહાવી, પોતાની સંમતિ અને આનંદ વ્યક્ત કરશે. વિધિ દરમ્યાન હસ્તમેળાપનો શ્લોક ગવાશે.

॥ હસ્તમેળાપ ॥

હારિદ્ર પંકમવલિપ્થ સુવાસિનીભિઃ ।
દત્તં દ્વયો જનકયોઃ ખલુ તો ગૃહીત્વા ॥
દક્ષિણ કરં નિજસુતાં ભવમગ્રપાઙ્ગિમ્ ।
લિમ્પેદ્ વરસ્ય ચ કરદ્વય યોજનાર્થમ્ ॥

(ભાવાર્થ: સૌભાગ્યવંતી નારીઓએ જેને પીઠી યોળી છે એવી પોતાની પુત્રીના જમાડા હાથને વરના કુંકુરંગા હાથમાં કન્યાના પિતા મૂકે છે.)

-અને હવે જિનેશ્વર ભગવંતની સાક્ષીએ એકબીજાનાં બનેલ
દીપ્તિ-જનકના ગૃહસ્થજીવનમાં માંગલ્ય રહે, એમનો પ્રેમ અમર રહે,
અને જીવનમાં પ્રત્યેક પળે સુખશાંતિ પ્રાપ્ત થાય-એ ભાવનાથી મંગલાષ્ટક
ગવાશે.

॥ મંગલાષ્ટક ॥

વંદી ભાવથી સર્વ સંત જનને, શ્રદ્ધા થકી પૂજીએ
દેને મંત્ર મહા જગે હૃદયથી, તાર્યા સહુ જીવને
જેણે નિત્ય વહાવી હર્ષથી અહીં, ગંગા બધે પ્રેમની
એવા વીર મહાપ્રભુ યુગલનું, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૧॥

બ્રહ્માંડે લહરાવી ભાવ થકી આ, જેણે દવજા ધર્મની
ને સૌ જીવતણા થયા હરખથી, બંધુ ખરા આત્મના
સૌ તીર્થંકર જે ન શાસનતણા, શાંતિ સુધા અર્પતા
આનંદે અમ દીપ્તિ ને જનકનું, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૨॥
પોષી નેહથી, નિજ અંક મહીં લે, હેતે ઝુલાવી સદા
વાણી ના કટુતાભરી કદી સરી, દાદી મુખેથી જરા
સીંચી સંસ્કૃતિબીજ એ નિશદિને, દાદા થયા પૂર્ણ જે.
'સુશીલા-રમણિક' નેહઝરાણાં, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૩॥

લે જે રૂપ વિભુવરે ઘરાણીપે, પાયાં પ્રીતિ-અમૃતો
 ભૂછી અશ્રુ-ય નિજ પાલવ થકી, છાયા દીધી નેહની
 જેની ફોરમ નિત્ય ચિત્ત ભરતી, ગૃહે ઇવાતી રહી
 મોંઘા 'પદ્મવી' માતૃભાવ દ્વયનું, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૪॥
 હૈયા હેતથી અંગુલિ પકડીને, પાઠો ભણાવ્યા ખરા
 જેને કાજ વહાલી 'ડિમ્પલ' બની, આંખોની કીકી સમી
 પિતા પ્રેમલ ને સખા જીવનમાં, સન્માર્ગ સાથી રૂડા
 પિતા 'દિલીપભાઈ' ડિમ્પલતણું, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૫॥
 ખેલંતાં હરખે વીતી પલકમાં, મીઠી પળો શૈશવે
 જેના આગમને પ્રકાશ પ્રસરે, હૈયા તણા મંડપે
 એવાં સ્નેહી 'અરુણ' ને 'રજનિકા', કાકા અને કાકીઓ
 'નૈના-હર્ષદ', દીક્ષિ ને જનકનું, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૬॥
 થાતાં મિત્ર ખરાં ઘડીક રમતે, કિટ્ટા થતી સ્નેહમાં
 ખુર્યા કરી લઈ ફરી રમતમાં, જોડાઈ જતા બંધાં
 દીપુ-પાયલ ને રસેલ સહ આ, મોના અને આશના
 પ્રાર્થે નિત્ય વિભુવરો યુગલનું, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૭॥
 'તારે કાજ સદા હજો જીવનમાં, છાયા રૂડી સ્નેહની
 પુષ્પા માતૃઉરેથી નિત્ય વહેશે, વાતસલ્યગંગા ખરી
 પિતા 'પંકજ' ને સદા ખીલવજે, 'ભક્તિ' 'દીપિકા' બની
 પ્રાર્થે 'રાજમણિ' પ્રભુ યુગલનું, કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૮॥

હવે નવકાર મંત્ર તથા 'ૐ અર્હમ્' નું રટણ થશે.

॥ નવકાર મંત્ર ॥

ૐ નમો અરિહંતાણામ્
 ૐ નમો સિદ્ધાણામ્
 ૐ નમો આયરિયાણામ્
 ૐ નમો ઉજવઝાયાણામ્
 નમો લોએ સવ્વ સાહુણામ્
 એસો પંચ નમુકકારો
 સવ્વ પાવપ્પણાસણો
 મંગલાણં ચ સવ્વેસિમ્
 પદમં હવઈ મંગલમ્ ॥

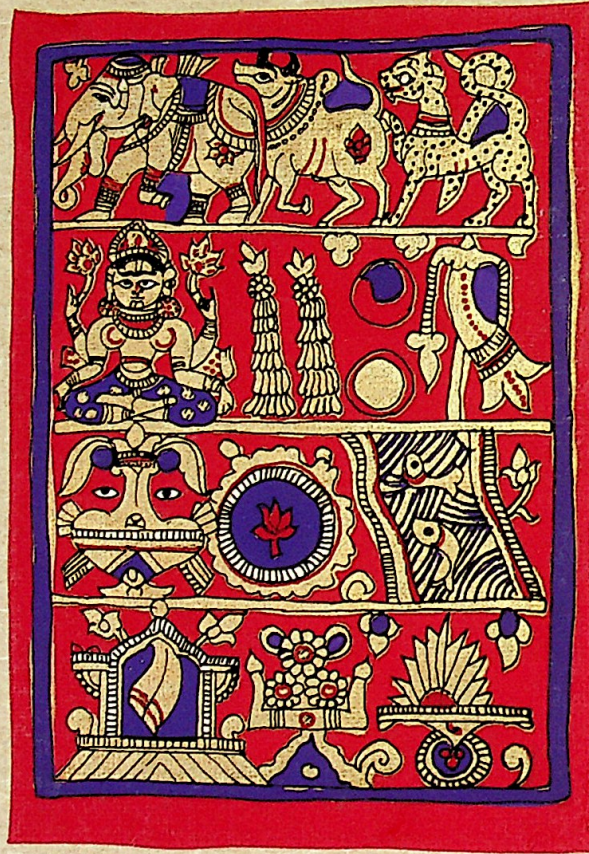
ૐ અર્હમ્ । આત્મા ડસિ, જીવોડસિ, સમકાલોડસિ, સમયિત્તોડસિ, સમકર્મોડસિ, સમશ્રેયોડસિ, સમદેહો ડસિ, સમસ્નેહો ડસિ, સમપ્રમોદો ડસિ, સમગમો ડસિ, સમવિહરોડસિ, સમ મોક્ષોડસિ, તદેહિ એકત્વં ઈદાનીયમ્ ।

ૐ અર્હમ્ । ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ । ।

ૐ ક્વર્વી ક્વર્વી હં સઃ સ્વાહા ।

વરકન્યાને વિનંતી કે તેઓ જિનેશ્વરચરણો અક્ષત અંજલિ ભાવપૂર્વક અર્પણ કરે.

દીપ્તિ-જનક, આજથી જીવનમાં પ્રત્યેક પગલે તમે એકબીજાનાં સાથી બનો છો. “મન, કર્મ, શારીરિક ક્રિયા, પ્રેમ, આનંદ અને દીધાંયુષ્યની બાબતમાં એકબીજાનાં સહભાગી બની, સાચા અર્થમાં જીવનનાં સર્વ સુખ પામીએ”-એ ભાવના હૃદયમાં ધારી, એકબીજાનો હાથ ઝાલી, શાસનદેવતાની સાક્ષીએ દીપક ફરતા છ મંગલફેરા ફરી, તમો સાચાં જીવનસાથી બનો.

ફેરા ફરતી વખતે કન્યા આગળ અને વર પાછળ રહેશે. આ વિધિ દરમિયાન દરેક ફેરે એક શ્લોક ગવાશે અને ફેરાને અંતે જ્યારે ‘સ્વાહા’ બોલાય ત્યારે વરકન્યા ‘ૐ અર્હમ્’ બોલી, પ્રભુચરણો અક્ષત અંજલિ અર્પશે.

॥ મંગલફેરા ॥

સજ્જાતિ સદ્ગૃહસ્થત્વં, પારિવાજયં સુરેન્દ્રતા ।
 સામ્રાજ્યં પરમાર્હન્ટ્યં નિર્વાણં ચેતિ સમ્પદમ્ ॥
 ૐ હ્રીં શ્રી સજ્જાતિ પરમસ્થાનાય નમઃ સ્વાહા ।
 ૐ હ્રીં શ્રી સદ્ગૃહસ્થ પરમસ્થાનાય નમઃ સ્વાહા ।
 ૐ હ્રીં શ્રી પારિવાજય પરમસ્થાનાય નમઃ સ્વાહા ।
 ૐ હ્રીં શ્રી સુરેન્દ્રતા પરમસ્થાનાય નમઃ સ્વાહા ।
 ૐ હ્રીં શ્રી સામ્રાજ્ય પરમસ્થાનાય નમઃ સ્વાહા ।
 ૐ હ્રીં શ્રી પરમાર્હન્ટ્ય પરમસ્થાનાય નમઃ સ્વાહા ।

(ભાવાર્થ : ૩૨ હૈં શ્રી સદ્ગુણરૂપી પરમસ્થાનને નમસ્કાર પૂર્વક સ્વાહા.
 ૩૨ હૈં શ્રી સદ્ગૃહસ્થત્વરૂપી પરમસ્થાનને નમસ્કાર.
 ૩૨ હૈં શ્રી પારિવારિકતારૂપી પરમસ્થાનને નમસ્કાર.
 ૩૨ હૈં શ્રી ઐશ્વર્યરૂપી પરમસ્થાનને નમસ્કાર.
 ૩૨ હૈં શ્રી સામ્રાજ્યરૂપી પરમસ્થાનને નમસ્કાર.
 ૩૨ હૈં શ્રી પરમ અરિહંતત્વરૂપી પરમસ્થાનને નમસ્કાર.)

હવે લગ્ન સંસ્કારના પાયા સમી સમ્પદીની વિધિ શરૂ થાય છે.
 દીપ્તિ-જનકને વિનંતી કે લગ્નસંસ્કારની પવિત્રતા અને ગૌરવને ઊંડાણથી સમજી,
 પ્રેમપૂર્વક સમ પ્રતિજ્ઞાઓ લે. આપણે સહુ આ પ્રતિજ્ઞાઓને શાંતિપૂર્વક સાંભળીએ.

॥ સમ્પદી ॥

અમે શ્રી જિનેશ્વર ભગવાન, શ્રી ગણાધર ભગવંત, શ્રી સિદ્ધયક, શ્રી શ્રુતશાસ્ત્ર
 અને અગ્નિ-દીપજ્યોતિની સાક્ષીએ પ્રતિજ્ઞા લઈ ધીએ કે-

૧. એકબીજાની લાગણીને અંતરના ઉમળકાથી માન આપી, સન્માનસહિત
 ગૃહસ્થધર્મ નિભાવીશું.
૨. અમે સદા એકબીજાનાં પૂરક અને સહાયક બનીને રહીશું.
૩. સુખમાં કે દુઃખમાં અમે એકબીજાના પ્રત્યે ઉચિત વ્યવહાર જ કરીશું અને
 સદા એકબીજાનો સાથ નિભાવીશું.
૪. એકબીજાને મન, વચન, કાયાથી સંપૂર્ણપણે વફાદાર રહીશું.
૫. જીવન વ્યવહારમાં સમાન સ્થાન અને અધિકાર ધરાવીશું તથા પ્રેમભાવ
 અને પરસ્પર સહકારથી અમારા ગૃહસ્થજીવનનાં કર્તવ્યોનું નિષ્ઠાપૂર્વક
 પાલન કરીશું.
૬. એકબીજાના પરિવાર સાથે એકરૂપ થઈને રહીશું.
૭. ધર્મ, અર્થ અને કામ - એ ગૃહસ્થ જીવનના ત્રણે પુરુષાર્થોનું વિશુદ્ધ
 ભાવે પાલન કરીને અમારા ગૃહસ્થાશ્રમને દીપાવીશું.

આ સાત પ્રતિજ્ઞા લીધા પછી, હવે કન્યા પોતાનું સ્થાન બદલી, વરની ડાબી બાજુ બેસશે. યિ. દીક્ષિ હવે કન્યા મટી, 'દોશીપરિવાર' ની કુળવધૂ બની છે. શંખધ્વનિ, ઘંટનાદ અને સંગીતથી મંગલ બનતા વાતાવરણમાં હવે આપણે સહુ દીક્ષિ-જનકની બેલડીને કેસરિયા અક્ષતથી વધાવીએ.

અને હવે વર આગળ અને કન્યા પાછળ હોય એમ બન્ને સાતમો ફેરો ફરશે. આ વખતે ગવાતા પ્રલોકોના છેલ્લા ચરણમાં 'નમઃ સ્વાહા' આવતાં, વરકન્યાનાં માતા-પિતા અક્ષત અંજલિ અર્પણ કરશે. આ વિધિ કરતાં વરકન્યાનાં માતા-પિતા, છેલ્લે 'ૐ પુણ્યાહમ્, પુણ્યાહમ્, પ્રિયન્તામ્, પ્રિયન્તામ્' એ મંત્ર અમારી સાથે ત્રણવાર બોલશે.

સજ્જાતિ સદ્ગૃહસ્થત્વં પારિવાજ્યં સુરેન્દ્રતા ।
સામ્રાજ્યં પરમાર્હન્ટ્યં નિર્વાણં ચેતિ સમ્પદમ્ ॥
નિર્વાણ પરમસ્થાનં જિનભાષિતમુત્તમમ્ ।
પૂજ્યેત સમ્પર્ગાણિ સ્વર્ગમોક્ષસુખાકરમ્ ॥
ૐ હીં નિર્વાણ પરમ સ્થાનાય નમઃ સ્વાહા ।

હવે વરકન્યાનાં માતા-પિતા બોલે-
ૐ પુણ્યાહમ્, પુણ્યાહમ્, પ્રિયન્તામ્, પ્રિયન્તામ્ ॥
ૐ પુણ્યાહમ્, પુણ્યાહમ્, પ્રિયન્તામ્, પ્રિયન્તામ્ ॥
ૐ પુણ્યાહમ્, પુણ્યાહમ્, પ્રિયન્તામ્, પ્રિયન્તામ્ ॥

(ભાવાર્થ : સદ્ગતિ, સદ્ગૃહસ્થત્વ, પરિવાજક-ભાવ, ઐશ્વર્ય, સામ્રાજ્ય, પરમ અરિહંતત્વ અને નિર્વાણ- આ સાતનું જૂથ કલ્યાણકારી છે. સ્વર્ગ, મોક્ષ અને સુખના ખજાના સમાન, જિન પ્રભુએ કહેલ આ ઉત્તમ 'સમ પદ' કે જે પરમ નિર્વાણ સ્થાન સમાન છે, તેની પૂજા કરવી જોઈએ.)

હવે જનક ખૂબ આનંદ સાથે દીપ્તિને સૌભાગ્યના પ્રતીક સમું મંગલસૂત્ર પહેરાવશે. આ સમયે, જીવનસાથી દીપ્તિ-જનકમાટે મંગલ કામનાઓ વ્યક્ત કરતાં આશીર્વાચન વિધિકાર બોલશે.

॥ આશીર્વાચન ॥

ૐ સુપ્રતિગૃહીતાઽસ્તુ, શાન્તિરસ્તુ, તુષ્ટિરસ્તુ, પુષ્ટિરસ્તુ, ઋદ્ધિરસ્તુ, વૃદ્ધિરસ્તુ, શિવમસ્તુ, કલ્યાણમસ્તુ, કર્મસિદ્ધિરસ્તુ, દીર્ઘાયુરસ્તુ, પુણ્યં વર્ધતામ્, ધર્મો વર્ધતામ્, કુલગોત્રવર્ધતામ્, સ્વસ્તિ ભદ્રં અસ્તુ ।

ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ : ।

ૐ દર્શીં દર્શીં હં સ : સ્વાહા ।

(ભાવાર્થ : ૐ તમારો બુદ્ધિનો સારી રીતે સ્વીકાર થાઓ. શાંતિ થાઓ, સંતોષ થાઓ, પોષણ થાઓ, ઋદ્ધિ થાઓ, વૃદ્ધિ થાઓ, શુભ થાઓ, કલ્યાણ થાઓ, કર્મમાં સફળતા મળો, દીર્ઘાયુ બનો, પુણ્ય બલની વૃદ્ધિ થાઓ, ધર્મની વૃદ્ધિ થાઓ, કુળ તથા ગોત્રની વૃદ્ધિ થાઓ, તમારું શુભ કલ્યાણ થાઓ)

સ્નેહી સ્વજનો, અહીં લગ્નવિધિ સંપન્ન થાય છે. આપના ઉદ્ધાસસભર સહભાગે આ વિધિને વંધુ મંગલમય બનાવી છે. આ અવસરે ‘રાજમણિ પરિવાર’ અને ‘દોશી પરિવાર’ વતીથી આપ સૌનો આભાર માનીએ છીએ. આપણો પ્રભુને પ્રાર્થીએ કે એની કૃપા દીક્ષિ-જનકને જીવનનું પ્રત્યેક સુખ અર્પે અને બન્ને એકબીજાના આત્માનાં સાચાં સાથી બની રહે.

આ વિધિ અમે શક્ય ચોકસાઈ તથા ભાવપૂર્વક કરી છે. છતાંય કોઈ ક્ષતિ રહી ગઈ હોય તો પ્રભુ પાસે નતમસ્તકે ક્ષમા પ્રાર્થીએ છીએ.

ઈચ્છામિ ખમાસણો, વંદિઉ જીવણિજીએ

નિસીહિઆઓ મત્થએણ વંદામિ ॥

ૐ આજ્ઞાહીનં, ક્રિયાહીનં, મંત્રહીનં ચ યત્કૃતમ્ ।

તત્સર્વં કૃપયા દેવાઃ ક્ષમયન્તુ પરમેશ્વરાઃ ॥

આવાહનં ન જાનામિ, ન જાનામિ વિસર્જનમ્ ।

પૂજાવિધિં ન જાનામિ, પ્રસીદ પરમેશ્વર ॥

(ભાવાર્થ : હે ગુરુદેવ હું મારી સમગ્ર શક્તિસહિત અને પાપરહિત શરીર વડે આપને નતમસ્તકે વાંદવાને ઈચ્છું છું.

ૐ હે પરમ ઐશ્વર્યશાલી દેવો, મેં જે આજ્ઞાહીન, ક્રિયાહીન કે મંત્રરહિત કર્મ કર્યું હોય તે સર્વને કૃપા કરીને ક્ષમા કરો.

હે પરમેશ્વર! હું આવાહનની વિધિ જાણતો નથી કે નથી જાણતો વિસર્જન. હું પૂજાવિધિ પણ જાણતો નથી, તો (પણ) મારા પર પ્રસન્ન થાઓ.)

લગ્નમંડપમાં બેઠેલ તથા આ વિધિમાં ઉપસ્થિત સૌ સ્વજનને
સાથે મળી 'નવકાર મંત્ર' નું ભાવપૂર્વક પઠન કરવા વિનંતી.

નમો અરિહંતાણામ્ ।
નમો સિદ્ધાણામ્ ।
નમો આયરિયાણામ્ ।
નમો ઉવજઆયાણામ્
નમો લોચે સત્ત્વ સાહુણામ્
એસો પંચ નમુકકારો
સત્ત્વ પાત્ત્વપ્પાણાણામ્
મંગલાણાં ચ સત્ત્વેસિમ્
પદમં હવઈ મંગલમ્ ।

સર્વ મંગલ માંગલ્યં, સર્વ કલ્યાણકારણામ્ ।
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥

(ભાવાર્થ: સર્વ મંગલોમાં શ્રેષ્ઠ મંગલસ્વરૂપ, સર્વ કલ્યાણાનું કારણ અને સર્વ
ધર્મોમાં શ્રેષ્ઠ એવું જૈન શાસન જ્યંતુ વર્તે છે.)

॥ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની જય ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 श्रीमद्भगवद्गीता
 अर्जुनसंवादे
 अर्जुन उवाच
 द्रुपद उवाच
 धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे
 समवेता युयुत्सवः
 मामकाः पाण्डवाश्चैव
 किमकुर्वत सज्जनाः
 भवन्ति मया द्रुपद

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
श्रीकृष्णार्चनम्
श्रीकृष्णाय नमः
श्रीकृष्णाय नमः
श्रीकृष्णाय नमः